

יומא ד. (שפ) עד ד: (ש6 מהסוף)

ביאורי מושגים

פרושים, צדוקים, ואיסיים - בחצי השני של ימי הבית השני התחלק עם ישראל לשלוש כיתות. הפרושים, הצדוקים והאיסיים. האיסיים היו כת קטנה מאוד שהטיפה לסגפנות ולפרישות מהעולם. אחת מבין הקבוצות שבכת זו יצרה אחר כך את הנצרות. הנצרות כמו האיסיים מבינה שיש לפרוש ככל שניתן מהעולם הזה (לכן למשל הכמרים שלהם לא מתחתנים, והנזירים מתנזרים מהקמת משפחה - בניגוד לנזירים שלנו שמתנזרים מין) הצדוקים היתה הקבוצה שאליה השתייכו רבים מעשירי הארץ והאליטה. אל הפרושים השתייכו רוב הציבור הרחב ('העמך') ההבדל המרכזי בין הצדוקים לפרושים היה בשאלה מי קובע את ההלכה החכמים שקיבלו ולמדוה מדורי דורות (כך טענו בצדק הפרושים) או הכהנים שהם משרתי המקדש (כך טענו שלא בצדק הצדוקים) מהבדל זה יצאו כמובן הבדלים נוספים. (שלוש כיתות אלו נותרו כיום רק הפרושים שאנו ממשיכי דרכם) הגמרא שלנו מדגישה איך כבר בימי הבחירה של אהרן כמשרת המקדש הובהר שמי שקובע את ההלכות אינם הכהנים אלא תלמידי החכמים ולכן משה הוראה לימד את אהרן הכהן הגדול את ההלכות. מי שלמד תורה הוא יהיה מורה ההוראה.

הברייתא המסייעת לר' יוחנן (שסבר שפרישת יוה"כ נלמדת מהמילואים)

ההיקש בין חנוכת המשכן ליום הכיפורים ולפרה

- א. כשם שאהרן פרש לפני חנוכת המשכן - כך פורש הכה"ג לפני יוה"כ (וכך גם הכהן העוסק בפרה אדומה),
- ב. כשם שמשה לימד את אהרן 77 ימי הפרישה - כך 2 ת"ח היו מלמדים את הכה"ג 77 ימי הפרישה שלו.
- ג. כשם שבימי הפרישה של אהרן הזו עליו דם - כך 77 ימי הפרישה של הכה"ג מזים עליו מי חטאת (המים מחליפים את הדם)

המקור להיקש

- א. 'בזאת יבוא' - לא כתוב בזה אלא בזאת. מכאן שליוה"כ יש להתכונן לאור מה שנכתב קודם לכן (בפרישית ימי המילואים)
- ב. 'כאשר עשה... צוה ה' לעשות לכפר עליכם' - 'לעשות' - לרבות פרה אדומה, 'לכפר' - לרבות יוה"כ.

צריך שני לימודים כדי ללמוד שדין זה נוהג בכל יוה"כ ולא רק ביוה"כ הראשון

הברייתא המסייעת לר"ל (שסבר שפרישת יוה"כ נלמדת מהר סיני)

ויכספו פסולת מן ימים ויקרא אל אשה ביום הפסולת

מתי היו ששת הימים המוזכרים:

ר' עקיבא:

לפני מתן תורה (היום השביעי הוא יום מתן תורה)

ריה"ג, ר' נתן, ר' מתיא בן חרש:

אחרי מתן תורה (הם חלק מה40 יום שמשה היה על הר סיני)

מה מטרת הפרשת ששת הימים

ריה"ג: הנכנס למחנה שכינה צריך להתכונן לכך, **ר' נתן:** כדי שכל שאריות האוכל יעלמו ממעיו של משה, **רמב"ח:** כדי שיכנס למחנה שכינה מתוך אימה ויראה.

טעם המח' בין ר"ע לשאר התנאים:

ר"ע: מתן תורה היה בז' סיוון, (ששה ימים הענן כיסה את ההר וביום השביעי קרא ה' למשה ולעם ישראל כדי לתת את התורה)

שאר התנאים: מתן תורה היה בו' סיוון, (לכן אי אפשר להסביר שביום השביעי ה' קרא למשה כדי לתת לו את התורה)

הסיוע לר"ל הוא משיטותיהם של ריה"ג ורמב"ח

'עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה' - עבודת ה' צריכה להיות מתוך שמחה ויראה המשולבות זו בזו

מקבץ קביעות בעניין ההתגלות של ה' למשה

סתירה

פסוק א': 'ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן'
פסוק ב': 'ויבא משה בתוך הענן'

תירוץ

א. הקב"ה תפס את משה והביאו בתוך הענן,
 ב. ה' עשה לו שביל בתוך הענן.

סתירה

ר' אלעזר: ה' קרא למשה וכל עם ישראל שמע,
 הברייתא: הקול דיבר רק אל משה.

תירוץ

ר"א: התייחס להר סיני או לקריאה למשה לבוא לתוך אוהל מועד,
 הברייתא: התייחסה לדיבור אל משה בתוך אוהל מועד

מוסר השכל שלומדים מקריאת ה' למשה

- א. לפני שאדם מדבר עם חבירו יקרא לו ויכין אותו לשיחה ('ויקרא אל משה' - ורק אז - 'וידבר אליו').
 ב. דבר ששמעת, עד שלא הותר לך במפורש אל תספר אותו לאחר (וידבר ה'... לאמר).